

fessione hostiã deo viuētē offerat. Illo exhortate ac di-
cente: Si q̄s vult venire post me abneget semetip̄m ⁊ tol-
lat crucē suã ⁊ sequat̄ me. **Q**uod Hieronym⁹ ad Elbiaz ex-
ponens ait: huius exhortationis hic s̄sus est. Nō est de-
licata in deū p̄fessio. Qui in me credūt debēt sanguinez
suū fundere: qui em̄ pdiderit animã suã in presenti: lucre
faciet eam in futuro. **Q**uod tñ nō solū in necessitate marty-
riū intelligēdū est: vt idē Hieronymus asserit: sed in om-
ni cōuersatione: ope: cogitatioe: smone: negem⁹ nosmet-
ip̄os qui aī suim⁹: ⁊ cōfiteamur eos q̄ in xp̄o renati sūt.

Hierony.

De p̄m̄is martyriū ⁊ paradiso moameth. Ca. r.

Premia martyriū miranda ⁊ iexcogitabilia a s̄-
ctis doctoribus p̄dicant̄. Et vt aliqua breuiter
cōtingamus: donauit dñs militib⁹ suis oīm pec-
catorū et capitaliū ⁊ minorū plenā remissio-
nē: dicēte Augustino: Falce martyriū omnia refecant̄. Et
de ciuitate di: Quid preciosi⁹ q̄ mors martyriū: pp̄t quā
delicta dimittūtur: ⁊ merita cumulant̄: q̄re inē ceta p̄cio-
sior in sp̄ctū xp̄i mors martyriū est. Hec vt ait Cyprian⁹
est delictoz finis: piculi t̄min⁹: patiētie mḡa: dom⁹ vite:
dux salutis. Sic vt iniuriã faceret martyriū (vt Augusti-
nus ip̄e attestat) q̄ p̄ illo oraret: Nā cū optimū certamen
certauerit xp̄i martyr: volueritq; p̄ dñi sui honore sāgui-
nē pp̄uū effūdere: vt p̄ illi⁹ redēptōe xp̄s p̄us effuderat:
audire mereret: qz illū sic mereri vult dñs: Veni dilecte
mi: mūdauit te ab oib⁹ s̄clī in q̄natioib⁹: feci vt iā nlla am-
pli⁹ carnal̄ illecebra possit te a me reuocare: nō decliare
voluptas: nō auaritia: nō ipudicitia: nō honoris aut pote-
statis pulsabit ābitio. Nō animi pturbatioes: nō corpis p̄-
secutioes āpli⁹ patieris. Sic q̄ tuo sāguie mūd⁹: ⁊ pur⁹ ve-
ni ⁊ itra in gaudiū dñi tui: mecū letat̄: qz me firma itētiōe
seq̄ voluisti: nō te mūd⁹ pp̄t me oblectauit: oīa calcasti
vt mecū eēs. Veni q̄ qz vbi sū ego: illic ⁊ te minist̄z meū
eē volo: passioem meaz soci⁹ fuisi: q̄ret ⁊ psolatiōem te p̄fici
p̄te faciã: itra in gaudiū s̄p̄itnū: i domū dñi di tui vbi sūt

Augustin⁹.

Cyprianus.

magna et inscrutabilia et mirabilia quorum non est numerus.
Ubi felicitas est: immensa et felix eternitas: et beata trinitas:
et trinitatis unitas: et unitatis deitas: et deitatis beata vi-
sio ac omnimoda fruitio: que est gaudium domini dei tui. **N**am ut
sancti scribunt doctores: ad hanc admirabilem dei visionem in-
enarrabilis quedam consequitur dulcedo: que grece

latine fruitio dicitur. **N**am videns felix anima omni-
potentem deum: cum ipso viso deo per amorem intrinsecam: qui tam
te potentie amor existit quam amatum deum in amantem animam trans-
format: ut in humano aliquo grandi amore pergit quod quanto
magis ad se invicem amant tanto uniformis in illis voluntas:
delectatioque ex coniuncta conversatione accrescit. **Q**uare ex
amato deo et amantem animam: deformis una quedam et admi-
rabilis unio consequitur: illo dicente: qui manet in me et ego
in eo. **A**d quam unionem subsequitur inextimabilem dulcedinem esse
necesse. **A**d veram enim eorum unionem: qui summo ad se inui-
cem amore complectuntur: summa perficitur delectatio et volu-
ptas. **I**deo ex divina eternaque visione: et admirabilem subsequitur
qui dulcedinem voluptatemque est necesse. **N**ec solum anime
hac tali felicitabunt beatitudine: sed et corpora convenienti
modo felicitatem suscipiunt. **E**rit etenim beatorum corpora immor-
talia: incorruptibilia: et penitus impassibilia: subtilia de-
nique et agilia: et plusquam modo sit sol splendida et refulgentia.
Non comedent ibi corporaliter neque bibent: divine scilicet vi-
sionis ineffabili charitate repleti. **N**on nubent neque nubentur:
ut dixit dominus: sed erunt sicut angeli dei in celo. **N**ullum
erit ibi cibi desiderium. **N**ulla exardescet libido. **N**ulle de-
nique passionum quales modo corporis patimur. **N**ullum ibi ti-
mebit malum: quia summum possidebit bonum quod est semper visio
re faciem domini virtutum: que vita est et gaudium sempiternum. **G**
gaudium super gaudium vincens omne gaudium quod martyribus et
alijs sanctis tuis preparasti: quoniam veniam et dabis mihi ut illo
fruar. **N**am vere ille degenerat: qui huius gaudij amore
non capit: qui temporalibus et caducis illud postergare cogit:
qui parvis et turpibus voluptatibus illo preuat. **E**t vere illi se

lices qui pro illo fruendo: varia et innumera alacritate et gaude-
re pertulerunt tormenta: non detenti diuicijs: non capti
amore parentum: non uxorum: non liberorum: sed omnia sponte
postergantes illud consequi meruerunt. Quare huius deside-
rio tractus apostolus Paulus: de presentis vite exilio
conquerens exclamabat: **O** infelix homo qui me liberabit
de corpore mortis huius. **U**iuo ego: iam non ego: uiuit
autem in me Christus. **C**upio dissolui et esse cum Christo. **N**on
sunt condigne passionis huius temporis ad futuram gloriam que
relinquetur in nobis. **I**deo clamabat in spiritu David. **Q**uod
gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei: que dilecta tabernacu-
la tua domine virtutum. **C**oncupiscit et defecit anima mea
in atria domini. **C**or meum et caro mea exultauerunt in deum ui-
uum: fuerunt mihi lacryme mee panes die ac nocte. **Q**uando
ueniam et apparebo ante faciem domini? **Q**uarta beatitudo pro
paruis magna recipere: eterna pro breuibus: pro morituris
semper uiuentia: et habere dominum debitorem. **O** tunc vere felices:
qui de hoc miserarum pelago ad iocundissimum litus:
de hoc loco exilio ad celestem patriam: de hoc carcere tene-
broso ad palatium vite eterne perueniunt. **O** tunc vere beati
qui brauium illud perpetue glorie quod per multas tribula-
tiones quesierunt: felici iocunditate adepti letabunt in per-
petuum. **O** terque quaterque beati: qui malorum omnium exuti: securi iam
de sua inmarcessibili gloria ad regnum decoris peruenire meru-
erunt. **O** regnum eternum / regnum omnium seculorum / ubi gaudium in-
finitum: leticia sine tristitia: salus sine dolore: quies sine la-
bore: lux sine tenebris: vita sine morte: omne bonum sine omni
malo: et illud summum ac infinitum: quod nec oculus uidit: nec au-
ris audiuit: nec in cor hominis mortalis ascendit. **H**ec christiani
permittunt: hec est illorum summa felicitas: hic paradysus: et
non qualis ab infidelibus creditur: ubi omnis et carnis et sanguinis con-
cupiscentia pingit: ut tale seculum **A**moameth pseudo prophetam
describeret: quale sibi parari optabat. **N**am ibi carnum et om-
nigenarum fructuum esus: ibi lactis uini et mellis riuulos: et aquarum
splendentium cursum: ibi pulcherrimarum mulierum et virginum am-

Paulus.

David.

plexus et luxus in quibus summa eius paradisi consistit: secta-
toribus suis permittit. **N**am in ea disputatio: qua cum qua-
tuor iudeorum principibus habuit (quam moameth doctrina descri-
bitur) habetur quod cum illum prefati iudeorum principes de loco
paradisi interrogassent: in hec verba respondit: **P**aradi-
si namque solum aureum smaragdis et hyacinthis crebro inposi-
tis distinctum: omni fructifera consitum arbore: decurrentibus
per amena fluentis: quarum alia quidem lac: alia mel album: alia
vinum purissimum fundunt: dies eius mille annorum: annus
quadraginta annorum. **E**t in eius principali volumine
quod **A**rabice **A**lchoran dicitur: latine collectio preceptorum inter-
pretatur lxxxvij. ca. in hec verba de paradiso loquitur: **D**e-
us credentibus et beneficientibus dat honorem et orna-
tum atque mercedem maximam: paradisum videlicet: et le-
ctisternia serica: ubi nec solis feruore seu frigus sentietur:
sed arborum sibi suos fructus collecturis inclinantium illic ha-
bituris. **E**t ibidem cum vasis vitreis et argenteis optime com-
positionis illis potus velut zinziber saporifer: ex forte zel-
zebil administrabitur. **A**derunt et iuvenes: velut margarita-
re speciosi: omniumque diuitiarum et honorum copia. **V**estis que
dem sericas et deauratas illi iuvenes induent: torques ar-
genteos in brachijs ferentes. **C**linum quoque benedictum illic
deo dante sufficiens: huiusmodi quidem mercedes ob actus
vestros gratos et commendabiles accipietis. **E**t in prefata dis-
putatione seu doctrina ad predicta subsequitur: **O**mnis
siquidem colore vestientur preter nigrum. **E**t parum infra subdit:
Perfecti omnes in statura quidem **A**de: in forma vero Iesu
christi namque incrementum aut detrimentum aliquid patientes.
Et parum infra sequitur: **P**rimum quidem ingressis veniendum
ponitur securus piscis albebut. **L**ibi que ultra mirari pos-
sis delectabilis. **S**uccedunt fructus arborum: potusque deflu-
entis paradisi: deinde quicquid affectarint presto erit. **E**t
infra de superfluitatibus quas non egerendas esse voluit:
subdit: **S**i quod tamen supfluit: id per sudorem erit: odorem mu-
sci fragrantem. **E**t consequenter paradisi sui felicitates ista

subsequitur dicens: **S**i vllū oblectamēti gen^o deesset: bea-
tudo minime plena esset: frustra ergo delitie adessent si
voluptas deesset. **Q**uinimo quascunq; et quomodocū-
q; volūt habent. **E**t qualis: et vbi: et quando: et q̄tum: et q̄ti-
ens volunt. **O**mnia ad libitū sine mora et difficultate. Ita
quidē q̄ quas hic vxores habuerūt fideles: habebūt et il-
lic. **L**etere cōcubine erunt. **A**ncillarū vero non erit nume-
rus. **E**t idē in **A**lchoran. xvij. ca. cōfirmat dicēs q̄ erunt
habētes mulieres oculis clarissimis et imensis velut oua
nūq̄ illos nisi ad maritos suos erecturas. **S**imilit̄. lxxij.
dicti volumis ait: **A**lderūt etiā **V**rgines ocul̄ immēsis atq;
pulchris. **E**t infra in eodē capitulo. **V**irgines inquit coe-
queuas maritos suos maxie diligētes habebūt. **E**t. lxxvi.
ca. ait: **I**llic q̄dē credētes accubabūt tapetis sericis stra-
mētisq; purpureis om̄ib; q; sibi dilectis ppetuo potient̄:
ducētq; puellas formosissimas: vt hyacint^o et margarite:
ab hoib; atq; diabol̄ nūq; deuirginatas: nec mēstruatas.
Et infra eodē capitulo. **I**llic quidē erūt mulieres optie
et speciosissime: in ymbzacul̄ sedētes: cū octoz albugine
cādidiissima: pupillisq; nigerrimis in virore splēdido iacē-
tes: ab hominibus atq; diabolis intacte. **H**ec ille diuersis
in capitulis vt vidisti: et alijs plib; paradisu suū re pmit-
tit. **H**ac suā esse felicitatē optabat: vt et alij quidā here-
tici ante eū optauerūt: p quo ignē/illi/et ip̄e/et sectatores
sui psequent̄ eternū. **Q**uod ex eo scribere curauī: vt p ei^o in-
eptias veritas ip̄a magis clariozq; lucesceret. **N**emo enī
sic parū mente eleuari poterit: qm̄ hui^o diabolici viri astu-
tias parit̄ et ineptias facillime cognoscere possit. **C**ogita-
bat etenī iste q̄ facili^o homies secū seduceret: si credētib;
sibi et legē suantib; illa pmitteret q̄bus carnales homies
maxie delectant̄. **Q**ua in re vt h̄m̄oi deliramēta suadere
posset curauit sūma itētiōe: ne xp̄s de^o aut dī fili^o credret̄.
Ido ij. ca. **A**lcho. **A**fferūt inq̄t vniūstratis creatorē celi:
ireq; regē: cui^o p̄ceptū oīa p̄ficir: cui cūcta subijciūt: filiū
sūp̄sisse: q̄b; neq; q̄ vitas p̄dat. **E**t cxx. ca. octi volumis

inquit: **C**ōstāter dic illis deū vnū esse necessariū oib⁹: ⁊ in
corporeū: qui nec genuit nec est generat⁹: nec habz quic⁹
q̄ sibi simile. **E**t vt tali farmacho incautos facili⁹ occides
re posset: dulci liniuit melle venenū. **H**arrās p̄ clara ques
dā ⁊ excelsa de christo: quibus misereri illecti sequaces:
letale haustū facilius deglutirēt. **A**ffirmat itaq; q̄ domi
nus noster **J**esus christ⁹ filius est **M**arie virginis: omniū
mulierū optime: genit⁹ sine patre. **Q**uare in vj. ca. **A**lcho
ran **A**ngelos ad **M**ariā sic loquētes iducit: **O** maria om
nibus viris ⁊ mulierib⁹ splēdidior: ⁊ mūdior atq; lotior:
soli deo pseueranter studens: ipsum cuz humilib⁹ genua:
q; deo flectentib⁹ adora. **O** maria tibi summi nūcij gau
diū cū verbo dei: cuius nomen est x̄ps **J**esus: qui est faci
es omniū gentiū: in hoc seculo q; futuro cōueniēs: p̄sens
sapiēs: vir optimus: ab vniuersitatis creatore mittē. **R**e
spondit illa: **O** deus cū virū nō tetigi: filiū quō cōcipiā.
Inquiūt angeli: deo nihil occurrit impossibile. **O**mnia p
ut vult opat⁹: cui⁹ mandatū om̄e suū placere p̄ficit. **I**pse
q; filiū tuū cū diuina virtute venientē: libz legifex: oisq;
magisterij pitiam ⁊ testamentū ac euāgelij mandatūq;
filij isrl' edocebit. **I**lle nanq; formas volatiliū: luteis a
se cōpositis insusufflans: volatile faciet. **L**ecos ⁊ mutos
curabit: morphematicos atq; leprofos emū dabit: mortu
os creatore cooperante viuificabit: q̄cquid cōestui: q̄d
ve dispositioni deputatū sit propalabit: que cuncta a cre
dentibus in deū miracula censent. **V**etus testamentū cō
firmabit. **Q**uedā tamē prius phibita licitis ānumerabit:
seq; cum diuina virtute potentiaq; venisse patefaciet: in
quies: **T**imentes deū me sequamini: de⁹ em̄ mei vestriq;
dominus: quē adorantes recto procedetis tramite. **H**ec
ille. **E**t xiiij caplo ait: **D**eus **J**esu **M**arie filio tribuit ani
mam mundā atq; benedictā: qua iuuenes et infantulos
affatus est: et formis volatiliū luteis a se factis insusflās
volatū prebuit. **L**ecū natū atq; leprosum curauit: mortu
os resuscitauit: qui itē libz ⁊ sapientiā: necnō euāgelij

et testamentū docuit. **Et. v. ca.** Nō solū animam meā Je-
su christo mūdā: s̄ suā ppriam deū tribuisse enarrat. **Aut**
it em̄ deus vt ille inquit **Sp̄o Marie** filio animā nostram
pp̄e p̄ferentes vim atq; virtutē p̄ ceteris p̄buimus. **Et sic**
per hūc modū licet **Moȳs** legē et x̄pi euāgelium laudet:
neutrā tamē p̄firmare voluit: sed cōtradictorio quodam
modo ppriā inducēs vtranzq; destruere conat⁹ est. **Et pe-**
nas nō sibi credētib⁹ inferni et tormētōrū qualia sibi adin-
uenire libuit p̄minat. **Credentib⁹** paradisū vt vidisti re-
p̄mittit. **In quo paradiso** et **Iesum** et **Mariam** matrē po-
nere nō dubitauit. **Item xxxiiij. ca.** **Alchoran** inducit de-
um in hec verba loquētem: **Filiū** itē **Marie** simul et ip̄am
hominibus miraculū faciētes: ipsis locum bonuz et aquis
amenū habitandū p̄buimus. **Negatq;** etiā cū aliqb⁹ an-
tiquis hereticis et manicheo maxime mortuū **Iesū x̄pm**
fuisse: vt **xij. ca.** dicti voluminis p̄tra iudeos inuehēs ait:
Uñ Marie blasphemā et imoderatā ptumeliā inferunt:
seq; x̄pm **Marie** filiū dei nūciū peremisse perhibēt: s̄ ne-
quaq; eum: immo sui similit̄ suspēdentes interfecerūt: p̄fite-
tes etiā se sue cedis auctores: cordibus suis nō minimaz
ambiguitatē ingerūt: sed eū nullatenus interfecerūt qz:
de⁹ incōprehēnsibilis et sapiēs: eū ad se transmigrare fecit.
In quē viri legū veraciter ante mortē scilicet x̄pi credēt
et eoz seculo futuro testis a stabit ille. **Hec in Alchoran**
prefato capitulo. **Amplius** et diē iudiciū futurū asserit: et
deum solū iudicaturū videlicet et nō x̄pm: sed ad sonitū
buccine angeli mortis **Iesum x̄pm** vna simul cū angel:
demonib⁹: et alijs omnib⁹ viuētibus creaturis: deo solo
creatore sup̄sente morturū: resurrecturūq; deū cū omni-
bus alijs. **Ad quē** x̄piani accedent suppliciter exorantes: vt
p̄ se ad deū incedere velit. **Uñ in ea** disputatiōe seu do-
ctrina quā supra nominauim⁹ in hec verba de x̄pianis scri-
bitur: **Conuersi ad christū** dicent: **Iesu christe** spirit⁹/ver-
bum et virtus dei / moueat te pietas tua et intercede pro
nobis: tunc dicet eis **Iesus**: **Quod a me** petitis ipsi amisi

tis. **H**isus quidē sui vobis in virtute dei: et verbo veri-
 tatis: vos autē aberrastis: et me plus quā ego p̄dicauerim vo-
 bis deū v̄m fecistis: hoc itaq; b̄ficiū meū amistis. **H**ec
 ille. **Q**ui his et h̄m̄i ineptijs et blasphemijs **Alchoran** su-
 um totalit̄ venenauit. **E**t licet aliq; de x̄po vera asserat:
 plura t̄m̄ falsa et ridicula interferit. **N**ec vllā baptismi: aut
 penitentie: aut sacrificij: aut alterius salutaris sacramēti
 mentionē facit: q; nullus prior hereticus fecit. **O**b qd̄ po-
 tius infidelis et ethnicus dici cōuenit q̄ hereticus. **N**am
 hec heresis: siue infidelitas p̄mo p̄ **Arriuz** seminata fuit: q̄
 licet **Jesū x̄pm** deū negaret: et creaturā esse assereret: alia
 tamen ecclie sacramēta: seu ceremonias obf̄uabat. **S**ecū-
 do p̄ istū **Hoameth** puecta: qui x̄pm deū: aut dei filium
 negat: omniaq; sacramenta abiicit. **U**ltimo p̄ antex̄pm:
 qui nō modo illū deū v̄l dei filiū negabit: sed nec etiā bo-
 nū hominē fuisse asserēdo ex toto cōplebit̄. **N**ā q; hec ex
 demone infidelitas manifeste processerit: ex ipsius demo-
 nis verbis que hic ad litterā libro suo inseruit clarissime
 monstrari p̄t. **A**it em̄ **Augustinus** xvij. de ciuitate dei.
Porphyrū p̄m postq; a xp̄ianitate misfabilis apostota-
 uit in libris quos contra christianos edidit retulisse: q;
 oracula deorum consuluerit: et de christo quid esset inter-
 rogauerit. **R**esponsum vero a demonib; fuisse: q; x̄ps bo-
 nus quidē vir fuerit: sed discipulos eius grauiter peccas-
 se: qui ei diuinitatē ascribētes: rē quā ipse de se nō dix-
 rat confinxissent. **Q**ue sentētia plib; in locis: et eisdem fe-
 re v̄bis in suo **Alchorano** reperitur. **C**urauit itaq; sup om-
 nia demon: ne diuinitas que maxime saluat homines in
 ipso crederet̄: vt plene **Augustinus** xvij. et xix. libro de ci-
 uitate dei: et libro p̄mo de consensu euāgelistaz ostendit.
Ex quibus libris si diligent̄ inspexeris: manifeste recollig-
 ges demonē eo tpe tēptasse: aut hoc p̄ficere machinatum
 fuisse: ne scilicet x̄ps ipse aut de; aut ver; dei fili; crederet̄.

Hoameth.
Antex̄pm.

Augustin.
Porphiri.

Q Refutatiōes argumētorum q̄ cōtra hu-
ius t̄pis martyrium fieri solent La. xi.
Uoniā aliq; martyrij opa mēte p̄prehēdere nō